

A BÁNYA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre 12 K. | Félévre 6 K.
Negyedévre 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Abonyi-utca 11. Földszint.
TELEFON 108—00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Vacuum Oil Company harca.

E lap 14. számában Petroleum-egyedáruság címen foglalkoztunk az osztrák kormány azon javaslatával, hogy miként dolgozik nem éppen morálisan azon, hogy az osztrák petroleumtermelőket és finomítókat megvédje a Vacuum Oil már-már győzelmesen kikerülő harcából. Rámutattunk annak inóító okaira, az osztrák kormány paliatív eszközeire és mindarra, ami e kérdés tárgyalása alkalmával fölmerül és fölmerülhet. Azt irtuk, hogy az osztrák kormány petroleum egyedárusítási törekvése az amerikai kőolajhatalom ellen lehet, hogy: erős, talán kérelhetetlenül az lesz is, de az ilyen holmi erős törekvésű küzdelmek nem szoktak sikerülni. Nem pedig azért, mert a Vacuum elleni harcban ám méltóztassék az elképzelhető minden eszközt igénybe venni: a kérdés nagyszabású mindennek dacára is a még oly nagy garral meginduló küzdelemben eleve kizárja az egyoldalú elintézését. Mint tudjuk, a küzdelem megindult, sőt most is folyik és az eredmény: mint mindig ilyenkor — nyilván — békés kompromisszum lesz, mert az egyfelől erős kormányhatalom, a másfelől erős nemzetközi petroleumhatalommal szemben sikeresen megbirkózni nem tud. Végtére nem a leverése: csak a verseny redukálása volt előtűk a cél.

Ám lássuk, hogy indult neki a harcnak az osztrák kormány:

Félhivatalos kommunikéje így szólt:

A Reichsrathnak 1909. december havában kormányjavaslatot nyújtottak be a földolajreservoirok helyreállítása és az ásványolaj-ipar rendezésére irányuló egyéb intézkedések dolgában, amely törvényjavaslatnak magyarázata a földolaj finomítására a koncessziós kényszer adminisztratív rendezését helyezte kilátásba. Miután közben a szükséges vizsgálatok befejeztettek és a kereskedelmi és iparkamaraik túlnyomó részben, különösen pedig a legjobban érdekelt galíciai kamara ily intézkedés mellett állást foglalt, a kereskedelemügyi miniszter a bel-

ügyminiszterrel egyetértően rendeletet bocsátott ki, amely a földolaj feldolgozási iparára épp úgy, mint a tartálykocsival való üzemre nézve a koncessziós kötelezettséget statuálja. A kereskedelmi miniszternek ez az intézkedése értesülésünk szerint az első lépés egy széleskörű akcióhoz. Tekintettel az ásványolaj-ipar igen kedvezőtlen helyzetére, a kormány elhatározta, hogy foglalkozik ezen iparág monopolizálásának kérdésével. Egyelőre ebből a célból széleskörű tanulmányok indultak meg, amelyeknek eredményeitől fognak azután a további elhatározások függni.

E kommuniké magyarázatául az alábbiakat adtuk:

Az osztrák kormány mindenesetre igen messzeható tervekkel foglalkozik és ami intézkedéseket most tesz, az mind ezen tervek előkészítése. A leglényegesebb intézkedése, hogy az egész kőolajipart, tehát nemcsak a nyers kőolaj feldolgozását, hanem még az elárusítást is, engedélyhez köti. Vagyis a petroleum-ipar és kereskedelem, amely eddig egyszerű iparigazolvány alapján üzhető szabad ipar volt, megszünt ilyen lenni és engedélyhez kötött ipar lett. Az iparengedélyt a kereskedelmi és iparkamara véleményezése alapján a politikai helyhatóság adja, amelynél azonban mindig tekintettel kell lenni a kőolaj-ipar és a kőolajfogyasztás általános viszonyaira.

Ime, a lólab! Mert ez az intézkedés nem jelent sem többet, sem kevesebbet, mint azt, hogy a hatóság szabad mérlegelésétől és elhatározásától függ, hogy ad-e iparengedélyt, vagy nem. Már most ez a drákói megszorítás csakugyan azt jelentheti, hogy miután az osztrák kormány elhatározta a kőolaj egyedáruságát, most már utját akarja állani annak, hogy új gyárak és új elárusító telepek létesüljenek, mert hiszen ezeket is mind meg kellene váltani. Tehát előre megfontolt fiskális intézkedés. Ez ellen csak az esetben emelhetnék lényegesebb kifogás, ha az egyedáruság behozatala csak hosszabb

idő múlva következniök be, mert ez esetben mi-
denesetre a magánérdekek nagy sérelmével járna.

Lássuk csak, hová akar ütni. Az amerikai pet-
roleumtrust tulajdonát képező Vacuum Oil Com-
pany-t akarja ütni. Ennek a vállalatnak Ausztriá-
ban is, nálunk is kőolajtelepei vannak és a vállalat
igen kellemetlen versenyt támaszt az osztrák és a
magyar finomítóknak. De mégis elsősorban az osz-
trákoknak. Mert a Vacuum Oil Company odaát
nemcsak finomító, hanem egyuttal nyersolaj ter-
melő is és részint az ugynevezett »tank-kocsik« utján
való elárusításával, de különösen olcsó áraival va-
lósággal veszélyezteti az osztrák kőolajipart. Ebben
a szorultságukban az osztrák finomítók az osztrák
kormányhoz fordultak segítségért és az osztrák kor-
mány nem habozott és segít rajtuk a legkietlenebb
módon. Mert azzal, hogy a kőolaj elárusítását en-
gedélyhez köti, a lehető legerősebben sújtja a
Vacuum Oil Company-t. Mert immár nemcsak, hogy
ujabbi elárusító telepekre nem fog engedélyt kapni,
de a rendelet értelmében a hatóság az engedélyze-
ket meg is vonhatja.

Az osztrák kormány rendelete tehát nem egyéb,
mint fenyegető Damokles-kard a Vacuum Oil Com-
pany feje fölött és ezzel a fenyegetéssel az osz-
trák kormány arra akarja szorítani, hogy áregy-
ségre lépjen az osztrák finomítókkal. Ime, a nagy állami akció tulajdonképpeni háttere.

Persze, persze a terv nem sikerült. A Vacuum
tervezése szinte. És ezek után mivel egyelőre
alkuban állanak — csak azt nem tudjuk: hányadán
fogunk mi kikerülni a harcból?

Jelentés a rozsnyói bányaaltest-képző 1909—1910. évi működéséről.

Alább adjuk a mindvégig igen érdekes jelen-
tést a rozsnyói bányaaltestképző első évi műkö-
déséről.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati
egyesület Borsód-Gömöri osztálya által létesített
»Bányaaltest képző« 1909. évi szeptember hó 7-én
lett ünnepélyesen megnyitva és rendeltetésének át-
adva.

Fontosnak tartjuk e helyütt Czerminger Alfréd
kir. bányakapitánynak e hézagpótló iskola keletke-
zése és alapításáról az ünnepélyes megnyitáson fel-
olvasott tanulságos értekezését megörökíteni:

Az »Országos Magyar Bányászati és Kohá-
szati Egyesület Borsód-Gömöri Osztálya« 1903. évi
július hó 5-én Királdon tartott rendes nyári köz-
gyűlésén az anyaegyesület kívánságára tárgyalás
alá véve egy Petroszényben felállítandó szénbánya-
iskola létesítésének tervét, ezen alkalmat felhasznál-
ta arra, hogy hazai bányaalkalmazóknak ügyével be-
hatóbban foglalkozzék. Már ezen közgyűlés üdvös-
nek tartotta a pécsi szénbányaalkalmazó fejlesztését és
Petroszényben egy új ilyen szénbányaalkalmazó létesí-
tését, de ezzel kapcsolatban kimondta a közgyűlés,

hogy a Dobsinán megszűnt bányaalkalmazó visszaállí-
tása, esetleg Rozsnyóra való telepítése iránt is az
osztály minden lehető megtesz és ezen ügyet ki-
dolgozás és javaslattevés végett az osztály választ-
mánya elé utalta. A rozsnyói bányaalkalmazó létesíté-
séhez az első impulzust ezen közgyűlés adta meg
és ezen időtől kezdve ezen ügy az osztály fontos
teendői mellett időközönként ugyan háttérbe szo-
rult, de napirendről soha le nem került, hanem
számos bizottsági, választmányi és közgyűlésen tár-
gylatott. Határozottabb alakot öltött a bányaalkalmazó
létesítésének kérdése az osztálynak 1904. évi már-
cius hó 19-én Rozsnyón tartott közgyűlésén. Eme
közgyűlésen panasz hangzott fel az iránt, hogy fel-
vidéki bányaüzemeknél hiány mutatkozik a volt
dobsinai bányaalkalmazó szellemében nevelt és nem-
csak nálunk, hanem mindenütt igen bevált altisz-
tekben. Ezen hiányt megszüntetendő, a közgyűlés
Sárkány Miksa, osztályunk jelenlegi elnökének ja-
vaslatára újra felvette a bányaalkalmazó ügy fonalát, el-
határozta a bányaalkalmazó Dobsinán vagy Rozs-
nyón leendő felállítását és az erre szükséges elő-
munkálatok teljesítésére osztályunk kebeléből egy
későbbben még kiegészített bizottságot küldött ki,
egyuttal kimondván, hogy azon esetben, ha az osz-
tályunk állást foglal a Gölncibányán tervezett bá-
nyaalkalmazó iskola életbeléptetése mellett.

Ezen körülménynek között módot kellene te-
remteni arra, hogy az osztályunk kebelében kép-
viselt bányaalkalmazóink részéről igényeit bányaalk-
almazó kiképzése függetlenül idegen befolyástól meg-
történhessék és pedig osztályunk kerületében. Ez
csak olyképp válhatott lehetségessé, hogy az ösz-
szes érdekelt tényezők a terv megvalósításához haj-
landónak mutatkoztak segítségüket nyújtani. A köz-
gyűlés azt az impressziót nyervén, hogy osztályunk
a bányaalkalmazó idegen áldozatok nélkül csak a köz-
vetlenül érdekelt támogatásával képes lesz léte-
síteni és fentartani, egyhangu határozatban kimondta,
hogy az előterjesztett tanterv értelmében és a fel-
hagyott dobsinai bányaalkalmazó szellemében önjerejéből
állít fel bányaalkalmazó Rozsnyón és pedig a se-
gédtanerők megfelelő honorálása mellett.

Ezen elvek alapján készült a memorandum,
mely elsősorban egy felvidéki bányaalkalmazó életbe-
léptetésének a szükségét hangoztatván, következők-
ben indokolta a közgyűlés azon határozatát, mely
szerint az iskola székhelye Rozsnyó, osztályunk te-
rületi hatáskörének középpontja legyen:

1. A bányaalkalmazó érdekében fekszik, hogy a
tanítás különös tekintettel a gyakorlat követelmé-
nyeire történjék, mire elsősorban a szemléltető ok-
tatást közvetítő közel fekvő bányaüzemek szüksé-
gesek.

Kívánatos ez különben azon oknál fogva is,
mivel a tantervben kontemplálva van, hogy a bá-
nyaalkalmazó látogató egyéneknek bányamunkával való
foglalkozása által a tanfolyam ideje alatt is alkalmá
nyújtassék keresetre.

Mindezen feltételeknek megfelel Rozsnyó és
környéke. Jórészen még a rozsnyói határban, a
várostól alig két kilométernyire mozog a Rimamu-
rány-salgótarjáni vasmű részvénytársaságnak már is
sokféle modern berendezésekkel bíró bányaüzeme,
mely technikai szempontból nagy szabású lévén,
hazánk bányászatának sorában igen kiváló helyre
emelkedett. Ennek közvetlen szomszédságában van

a m. kir. kincstár bányászata, mely üzemnél már is a technika legújabb vívmányait kezdte értékesíteni és bányaműveleteit minden irányban tökéletesíteni szándékozik.

De Rozsnyó ezeken kívül is azon kedvező fekvéssel bír, hogy körülötte sok más bányamű is áll üzemben és hogy mindazok, valamint a szomszédos Borsod megye szénbányái is az alkalmas vasuti összeköttetés igénybe vétele mellett rövid idő alatt elérhetők.

2. Elméleti oktatás tekintetében pedig Rozsnyó oly előnyt tud felmutatni, amilyent hazánk bányavidéki helységei közül egy sem. Tudvalevő ugyanis, hogy Rozsnyó két elemi és két középiskola birtokában bizonyos alaptárgyakat illetőleg tanerőkben bővelkezik, melyek közül egynéhány önzetlen támogatását már fel is ajánlotta.

Ilyen körülmények között kénytelen volt osztályunk szóban levő bányaiskolai ügyünknek más alapot teremteni, mire a bizottság osztályunknak 1907. évi január hó 20-án tartott közgyűlésétől megbízást nyert.

Uj költségvetést tartalmazó emlékirat is szerkesztett, melyben azon elv domborodott ki, hogy a létesítendő iskolában a vezetés, valamint a tanítás legnagyobb részét kellően dotált, önálló szakférfiu végezze, legfeljebb egynéhány tantárgyat tanítson a helybeli m. kir. bányakincstári üzemvezetésnek, a bányajogot pedig a rozsnói kir. bányabizottság egyik tisztviselője. Ezen emlékiratban kért anyagi hozzájárulást osztályunk kerületében bányászati üzemet folytató több vállalat biztosította őt, illetve hat évre és pedig: a) a m. kir. Bányakincstár, illetve a m. kir. pénzügyminiszterium, mint az orsz. bányászati szakoktatás vezetője, 2560 K évi állami segéllyel, egyuttal kijelentvén, hogy bányakincstári közeg tanításra, rendelkezésre nem állhat; b) a Rimamurány-salgótarjáni vasműtársaság évi 2000 K-val; c) a Magy. általános kőszénbánya részvénytársaság évi 600 K-val; d) Odendal A. Antimon bányavállalat évi 200 K-val; e) Fülöp Szász Coburg Gothai herceg évi 200 K-val; f) a Meisels-féle most már magyar részvénytársaság évi 200 K-val; g) a Heinzelmann-féle vasgyár bányatársulat évi 100 K-val és h) legújabbban a Kazinczy-bánya részvénytársaság évi 100 K-val; i) lényegesen segélyezi a bányaiskolát Rozsnyó r. t. bányaváros, mely az 1908. évi július hó 8-án tartott képviselőtestületi közgyűlésén hozott határozata alapján felszerelt helyiséget, fűtést és világítást állít ingyen rendelkezésre és azonkívül az iskola fentartására fennállásának egész időtartamára az első két évben 360 K, a harmadik évtől kezdve pedig évi 60 K pénzsegélyt nyújt, szóval mindazon áldozatokat hozza, melyeket osztályunk tőle kívánt és azzal lényegesen közreműködött aziránt, hogy a Dobsina város részéről megindított ellenmozgalommal szemben mint győztes került ki. Osztályunk 1901. évi szeptember hó 5-én Rozsnyón megtartott közgyűlésén ugyanis kimondta, hogy a bányaiskolát eredeti tervéhez híven Rozsnyón állítja fel. Ezek után a bányaiskolai ügy gyors lépésben haladt előre a megvalósulás felé. Mindenekelőtt elkészült a bányaiskola szabályzata, melyet az érdekelt tényezők részéről tetti észrevételek lehető figyelembe vételével osztályunk azon lényeges változtatással, miszerint a bányaiskolai bizottság választása nem a hozzájáruló vállalatok kép-

viselőiből alakuló közgyűlés, hanem osztályunk közgyűlése által történjék meg és ezzel osztályunknak a bányaiskolára való integrans befolyása biztosítva legyen, elfogadott; a m. kir. pénzügyminiszterium, mint az országos bányászati szakoktatás vezetője pedig 1909. augusztus hó 21-én 81.455 sz. alatt jóváhagyott és ezzel ezen intézet nyilvános jellegét szankcionálta. Ugyanezen közgyűlésünk igaz örömmel megválasztotta a bányaiskola igazgató-tanárának Lajos Győző okl. bányamérnököt, nyugdíjazott társulati bányaigazgatót, ki a közgyűlésen bemutatkozott osztályunknak.

Az iskola létesítéséhez és fentartásához hozzájáruló faktorok, egyet kivéve, be is küldték már az első tanévre vonatkozó pénzsegélyeiket. Rozsnyó városa iskolai helyiségről gondoskodott, bányaiskolai igazgatótanárunk a tantervet összeállította, az első tanfolyam első felére szükséges tanerőt sikerült Schmögner János okl. állami elemi és ipariskolai tanító személyében megnyerni; a felvételre pályázott 18 (fele dobsinai illetőségű) növendék közül a bányaiskolai bizottság 6-ot előzetesen vizsga nélkül, 10-et pedig folyó hó 4-én sikeresen kiállott vizsga alapján felvett; mai közgyűlésünk a bizottság utolsó jelentését tudomásul vette s így majdnem hat évi önzetlen igyekezet után minden előkészület meg van téve arra, hogy működését Isten segítségével már holnapután megkezdhesse.

Mielőtt azonban megtenné, hazai bányászatunk hálás köszönete illeti meg mindazon tiszteletreméltó tényezőket, amelyek áldozatkészségeikkel bányaiskolánk létesítését, fentartását, felvirágoztatását lehetségessé teszik. Ahhoz, hogy bányaiskolánk működése áldásdus legyen és a hozzáfűzött várakozásnak teljesen megfelelően, kívánunk lelkes bányászszívből »Jó szerencsét!«

✂ HAZAI HIREK. ✂

Lapunk barátaira való tekintettel szerkesztőségi és kiadóhivatali helyiségeink augusztus 1-től fogva IV., (Belváros) Molnár-u. 33. házban lesznek.

A környei szenek.

»A Bánya« 28. számában Környe címen megjelent cikk M. A. aláírással levelet közöl, melyre — engedje meg, Szerkesztő ur — reflexióimat megtenni az audiatur et altera pars elve alapján.

Van-e Környén szén, vagy nincs, annak megfejtésére nem vállalkozom. Annak megbírálására még M. A. ur sem illetékes, ha még oly tudálékosággal állítja is, hogy ő »bizonyítani tudja« az ellenkezőt. Azon bizonyítani tudás csak »akarás« én szerintem, de ha rákerül a sor, akkor alighanem hallgatni fog M. A. ur, mint a csuka.

Nekem semmi közöm a környei szenekhez. Érdektelen fél vagyok, érdekes lesz talán éppen ez okból meghallgatni azt, amit én mondok, aki vagyok olyan szem- és fültanu, amilyen M. A. ur. Lehet, hogy van szén Környén, de lehet az is, hogy nincs szén és ha van is szén, t. i. a kérdéses furólyuk

»becsületes« szénnyomokat mutatott, még akkor is lehetséges, hogy mivelésre alkalmas széntömeg ott nem lesz. De mint elfogulatlan ember, nem hagyhatom szó nélkül M. A. ur azon megjegyzését, melylyel a furásnál eljárt bányahatóságot veszi pennája hegyére. Nincs szerencsém ismerni személyesen az illető bányaesküdt urat, akit M. A. ur aposztrofált cikkében, de éppen ezért késtem a válaszsza, jóllehet a cikk olvasásakor a replikára rögtön elszántam magamat, de némi utánjárással hallom a kérdéses urról, hogy egyike legképzettebb bányahatósági embereinknek, akinek se egyéni tisztessége, se tudása ellen soha senkinek se volt kétsége.

De hát nem az a célom, hogy az illetőt megvédjem, az ugysem szorul rá, mert megtette volna akkor ő maga. De feleljen ám pl. nekem M. A. ur, kihez egyébként nincs szerencsém, ugyan honnan tudja ő, mily ^o alatt dől egy furólyuk? Avagy honnan tudja pl. azt, mit talált a furólyukban, melyben oly geniálisan forgatták a furót, a bányaesküdt? Tisztelt M. A. ur, ön vagy nem látta a furásról felvett hivatalos jegyzőkönyvet és ekkor ismerje be, — kérem szeretettel — hogy hasból beszélt; vagy ismeri a kérdéses jegyzőkönyvet és ekkor szántszándékkal — hogy is mondjam csak? — nem mond igazat. Mert lehet, hogy tény az, hogy a geniális furólegények előre megtöltött furólyukat furtak és így 5-50 m.-es szenet jelentettek be, de hogy a bányaesküdt mit »talált«, lássa, igen t. M. A. ur, azt nekem máig se sikerült megtudnom. Mert az hivatalos titok. Ez a lap bizonyára helyet enged bizonyítása egész anyagának az objektivitás szempontjából. Hát csak tessék hozzálátni!

Még csak annyit, hogy tudok ezen környei furólyuknak a Budapestvidéki kőszénbánya rt. részéről 1905-ben történt opcionálásáról. Ismerem az akkori hatósági ellenőrző furás eszközlésének körülményeit legalább oly alaposan és körülményesen, mint M. A. ur. Lehet, hogy becsapás történt akkor, de nem a bányahatóság csapta be a Budapestvidékit, amint, ha most is becsapás készül, megint nem a bányahatóság fog tehetni róla.

Most 1—2 éve a kincstár járt úgy, mint a Budapestvidéki. Ő is kért ellenőrző furást és hozzá ugyanazon a helyen. Az eredmény, uram, M. A. uram, megint ugyanaz lett, mint 1905-ben.

Ez a tényállás. Ennélfogva az a nézetem, hogy lehet tudományos vagy tapasztalati érvekkel jönni arra nézve, van-e Környén szén, vagy nincs. Tessék ezekkel előjönni. Ez a kritika joga. Erre vagyunk kíváncsiak, M. A. ur, mert ez a kérdés. Ez érdekelni fog engem is és én is meg tudom toldani az ön igazságait. De már azért még se méltóztassék egy dolog ódiomát könnyelműen egy hivatását lelkiismeretesen és a szabályok szerint teljesítő tisztviselőt bemártani, akit kötnek a szabályok.

És a budapesti bányahatóság illetén aposztrofálásáért se lesz cikkéért hálás senki. Ellenben elő a bizonyítékokkal, tapasztalataival a környei szenekről, azt élvezettel látnók.

Kiváló tisztelettel vagyok*)

Bányászok közgyűlése. Az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület szeptember hó 18-án tartja évi közgyűlését, amelyre már nagyban folynak az előkészületek. A közgyűlésen a többek között foglalkozni fognak az aranylopás meggátolásának a kérdésével is. Miután ezen a téren, különösen az utolsó időben, sajnálatos fellendülés észlelhető, a hatóságok pedig nem adják meg a károsodottnak a kellő védelmet, az érdekeltek nagyarányú akcióhoz kezdenek. Az a sok panasz, amely eddig csak ötletszerűleg került a nyilvánosság elé, most részletes megbeszélésre kerül. Hogy lesz-e eredménye, az más kérdés. De fontos kérdés jó hírnevünk és egy fontos gazdasági ág felvirágozása érdekében, mert már az az évek óta tartó állandó panasz legujabban hallatlan mérveket ölt. Mi már sokszor lerántottuk a leplet e lopási üzelmekről. És épp ezért csak helyeselni tudjuk a pénzügyminiszter ur azon intézkedését, hogy a bérben művelt bányák szigorúan ellenőriztessenek. Ezek az ugynevezett »bérbe-művelt« bányák — nem merészség tőlünk, ha azt mondjuk — tulajdonképen orgazdák. Mert milyen uton kerülhet arany az ilyen bérlő tulajdonába, ha bányáját nem művelteti, még a látszat kedvéért sem tesz valamit és aranyat derűre-borúra csak bevált! Persze semmi címen a beváltásnál eljárni ellenük nem lehet, noha mindenki előtt ismert dolog, hogy milyen uton jönnek az aranyhoz. A pénzügyminiszter rendelkezése értelmében e művek most szigorú ellenőrzés alá vették és ennek hatása alatt már nem egy ilyen évek óta szünetelő bánya veszi fel újra az üzemet.

A magyar királyi bányászati és erdészeti főiskola új rektora. A bányászati és erdészeti főiskola tanácsa folyó évi július hó 19-én dr. Fodor László m. kir. főbányatanácsos és főiskolai rendes tanárt választotta meg rektorrá az 1910/12 évi ciklusra. Dr. Fodor László 1888. óta tanára az intézetnek. Most már másodízben ülteti tanártársai bizalma a rektori székbe. Minden tekintetben az az ember, aki tanártársai legteljesebb bizalmának letéteményese és aki iránt a keze alól kikerült hazai bányamérnökök igazi tisztelettel és becsüléssel vannak ma is. Az a körülmény, hogy személyében most bányász került a rektori szék betöltésére, arra enged következtetni, hogy a hazai bányászat speciális érdekei már a főiskolákban is nagyobb mértékben fognak istápolásban részesülni. Hogy pedig egy olyan tekintélyes és tiszteletreméltó multu férfiú éppen Fodor László, engedni remélni, hogy a közvéleményben elhanyagolt bányászat meleg fölkarolását fogja a saját személyében propagálni, vagy legalább a főiskolai ifjúságban a propaganda szükségének magvát elhinteni. Mi a magunk részéről e válogatást annál helyén valóbbnak találjuk, mert bizton reméljük, hogy a főiskolának az utóbbi időben kétségkívül megté-

*) a szerkesztőség discretióra kéretett fel s így az aláírás közlését mellőzte.

pázott jó hírnevét és tekintélyét helyreállítaná. A magunk részéről sikert kívánunk neki, hogy a bányászat érdekeinek felkarolásában minket és velünk együtt minden komoly és jóindulatu embert oldalán fog találni. Ugyancsak ezen a tanácsulésen választották meg a szakosztályi főnököket is az 1910–1911. tanév tartamára. A választás eredménye ez: a bányamérnöki szakosztály főnöke Szentistványi Gyula; a vaskohómérnöki szakosztályé: Dr. Barbái Béla, a főkohómérnöki szakosztályé: Faller Károly, az erdőmérnöki szakosztályé Krippel Mór.

Baranya bányái. Kevés területe van Magyarországnak, mely szénben oly gazdag lenne, mint Baranya vármegye. A komlói kincstári bányán kívül vármegyénkben fekszenek a Dunagőzhajózási társaság pécsvidéki és szabolcsi bányái, továbbá a szászvári művek és még néhány kisebb bánya. A budapesti bányakapitányság kimutatása szerint a baranyai bányák nagyságáról a következő adatok szólnak: A munkások száma volt az 1909. évben a kincstári bányában 451 férfi, 5 nő és 44 gyermek, összesen 500; a magánbányákban 3409 férfi, 202 nő, 316 gyermek, összesen 3827. A bér átlaga volt naponként a kincstári bányában férfié 2 kor. 30 fillér, nőé 1 kor. 60 fillér, gyermeké 90 fillér; a magánbányákban férfié 3 kor. 49 fillér, nőé 1 kor. 31 fillér, gyermeké 98 fillér, vagyis a kincstár jóval gyengébben fizeti a férfimunkásokat, mint a magánvállalatok. Bányaadót fizettek a magánvállalatok 81.674 koronát. A balesetek számát tekintve, a kincstáriakban 6 súlyos baleset volt, míg a magánbányákban 18 súlyos és 6 halálos baleset volt. A kitermelt szén mennyisége volt a kincstári bányában "343'533" m³., "kérek fél millió korona" értékben, míg a magánosok nyolc és negyedmillió mm. fekete, fél millió métermázsa sajtolt szenet termeltek tíz és fél millió korona értékben. Tájékozást ad végre a kimutatás a társládák, vagyis a bányamunkások betegsegélyző egyesületének helyzetéről is. Volt Baranyában 1 kincstári és 2 magántársláda. A kincstárinak bevétele 34.581 kor., kiadása 14.123 kor., vagyonmaradványa 150.000 kor. volt. A magántársládák 459.000 kor. bevételével szemben 442.000 kor. kiadás áll, míg vagyonállományuk együttesen kerek egy millió korona.

A kissármási földgáz. Amikor már a kissármási földgáz még alig bugyborékol a földből, akkor irtunk már róla és azontul is de sokszor megemlékeztünk már róla. Közleményeink átszivárogtak a napi sajtóba, mely azóta állandóan felszinen tartja. Egyik cikkünket a londoni „The Mining Journal” szösz szerint átvette, majd a „New-Yorki Engineering and Mining Journal” irt róla hosszabb közleményt, de olvastuk németországi

szaklapokban is a reánk való hivatkozással közölt cikkeket és majd itt, majd ott bukant fel a világlapokban a kissármási földgáz. Szakértők jártak künn Amerikában — mint ez annak idején szintén megirtuk — és ez a négyes szakértő bizottság alapos tanulmány tárgyává tette az ottani gázkutakat. Az összes amerikai szakértők egyérelműleg nyilatkoznak, hogy az egész területet a legalaposabb tanulmány tárgyává kell tenni, gondoskodni kell a furólyukak teljes elzárásához, a melyhez épenséggel nem szükségesek amolyan Schlick-féle műelzáró készülékek, amelyek nem érnek egy fagarast sem, de rengeteg pénzbe kerülnek, mert Amerikában bezzeg tizedárért tiszter olyan jól zárták el ideiglenesen a gázkutakat, minthogy ezt Schlickék megcsinálták 54,000 koronáért Kissármáson. Mint értesülünk a szakértők aziránt is nyilatkoztak, hogy a terület alapos átkutatása előtt minden néven nevezendő befektetéstől tartózkodni ajánlatos.

Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete. A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének teljes ülése a napokban egyhangulag elhatározta, hogy a munkások által felvetett hatalmi kérdések folytán: a mennyiben a sztrájk és bojkott által sujtott gyárakban f. hó 20-ig a rendes üzem fel nem vehető, egyes gyárakban munkáskizárás mondatik ki; a mennyiben pedig a rendes munka még f. hó 30-án sem volna felvehető, akkor a szövetezett gyárak összessége f. évi augusztus hó 1-én a munkát beszünteti. Mint megbízható forrásból értesülünk, a munkások által az utolsó időben minden munkászavarnál felállított követelések lényege 4 pontban összefoglalva:

1. 9 órai munkaidő megállapítása;
2. minimális bérek biztosítása és evvel kapcsolatosan az akkord munka beszüntetése;
3. a munkásközvetítés kizárólag a munkás-szakszervezetek által való eszközzése.
4. a tanoncok felvételének korlátozása.

A kizárás lehetőségének hirdetése után a lakatos munkások a fentebbi követelések elejtése által a munkához zavartalanul visszatértek, azonban a rézműves-munkások a hatalmi kérdéseket mereven fentartották és ezzel egyes gyárakban az üzemet teljesen lehetetlenné tették, ezen eljárásukkal szemben a munkaadók egységes eljárásra kényszerítettek. A munkaadók összessége ezen intézkedésre, noha saját érdekeiket a legnagyobb mértékben sujtják, annál inkább voltak kényszerítve, mivel a folytonos sztrájk és bojkottok a magyar gépipart oly mértékben veszélyeztetik, hogy nemcsak saját hazánkban a külföldi iparral a versenyt felvenni képtelének, de gyáripárunk hirneve a külföldön is csor-

Festékek

és lakkok

(B 318/40)

■ megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása ■
Krayer E. és Társa, Budapest

festék-, kence- és lakkgyára

Főraktár és iroda:
V., Váci-út 6. sz.
„Krayer festékudvar.”

Ó cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. kir. államvasutak, állami gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak, Budapest főváros szállítói.

bát szenved. Ez értesítés kapcsán megemlítjük még, hogy a napok óta tartott sztrájkmozgalom a mai napig odáig jutott, hogy sztrájk nem is lesz. Ezt a mindkét félre kellemes tényt, azt hisszük, mindenki megnyugvással veszi tudomásul.

Az ipari és szakbetegségek II. nemzetközi kongresszusa ez év szeptember havának 10—14-ig terjedő időben lesz Brüsszelben, a belga király védnöksége alatt. Elnökölni Möller A. dr. a brüsseli orvosi akadémia elnöke fog. A földkerekség minden részéből való orvosok lesznek jelen. Ennek a higiénikus kongressusnak kétségkívül nagy fontosság tulajdonítható, mert olyan betegségeknek orvosi szempontból való leküzdésével foglalkoznak, amelyeket az illetők foglalkozásuk közben, és illetve folytán kapnak. Az osztrák magyar monarchiából Hauke, Kríz, Rosenfeld és Sternberg Wienből, Wolf Duxból, Rambusek Piágából és Goldman dr. Sopronból vesznek részt. Jelentkeztek Angolországból, Német-, Francia- és Olaszországból. Indiából, Hollandiából, Belgiumból és az Egyesült Államokból.

Vicinális kérés petroleumkutatás miatt. Nemzetközi deputáció járt szerdán a kereskelemügyi miniszternél. Angol és magyar emberekből állottak a deputáció tagjai és arra kérték a minisztert, hogy volna kegyes a máramarossziget—izaszacsali vicinális tervét pártolni. A miniszter, mint ilyenkor szokás, megígérte a tőle telhető legnagyobb támogatást, kezét szorított a deputáció tagjaival, egy kicsit még eldiskurált és szélnék eresztette őket. Mivelhogy egyedül csak azt érdemlik meg.

Kempf A. Ernest angol vállalkozó azt hiszi, hogy a magyar kormány mindenre kapható. Még arra is, hogy Izaszacsalra egy vicinális vasutat építsen és nyisson, mert Kempf urnak igen messze van és költséges Máramarosszigetről Izaszacsal: és ő neki pedig ott dolga van. Dolga pedig azért van, mert ő furat. Petroleumot. Furhatna mást is, de ő csak petroleumot furat és csak truchból, csak azért is, mert Wekerle első pénzügyminisztersége alatt már bebizonyosodott, hogy ott petroleum nincs, nem is volt és nem is lesz, még ha akár-meddig furat is Kempf ur, az angol, az apróhirdetések útján pénzszerző petroleumfurások konzorciumának szervezője.

Concordia eladása. A Concoreia csetneki bányát a kincstár eladni szándékozza. Már van reájuk két reflektáns. Az egyik reflektáns egy új csoport, amely a gömör-szepesi érchegységben minden hozzáférhető területet megszerezni igyekszik, hogy bányabirtokait kiterjessze. Ezzel szemben a Rimamurányi is szeretné a területet megszerezni, mert annak egy része beékelődik a bányaterületéi közé.

Külföldi vezetés, külföldi munkások és egy magyar bánya. Max Reinisch rybiniki bányaműszaki vállalkozó kapta bérbe az Általános Magnezit Részvénytársaság bányaműveinek kitermelését. Ő azért, mivel német és mivel külföldi. Higgyük el, hogy nem akadt magyar vállalkozó, higgyük el azt is, hogy nincs egyáltalán ilyen magyar vállalkozó, még akkor is áll az, hogy a bányatermelést nem kellett volna bérbeadni külföldi vállalkozónak. Jól értjük magunk is, hogy munkásviszo-

nyaink áldatlanok és ilyen körülmények között nem igen örvendeztető valami egy kereskedelmi vállalatot vezetni, ha a munkáskérdés képezi főgondját. Ismételten mondjuk, mi ezt értjük, de ha eddig tudta az Általános Magnezit maga házilag végezni a termelést, ha egy kicsit akart volna, tovább is tehetne volna. Csak egy kis áldozat és: megnyugtatjuk, a munkásokat konszolidáltá tesszük viszonyaikat. Ehhez azonban egy kis akarat és áldozat kellett volna. Amire azonban az Általános Magnezit nem volt képes. De azt már szivebben elviseli, ha magyar munkás helyett külföldi végzi a munkát. Az Általános Magnezit ilyenkor egyet nevet, hogy hiszen ez nem is egészen igaz, mert a pénzügyminiszterium, kihez ez ügy tartozik, nem engedi meg a csupa német munkások alkalmazását. Kell a látszat kedvéért egy pár magyar is. Hát igaz, igaz, a pénzügyminiszterium az csak örökődik, de a magyar munkás mégis ki van játszva.

A kassai magnezitgyár. Hirt adtunk már a Magyar és Német Magnezitgyár rt. alapításáról, most arról számolhatunk be, hogy a Magyar és Német Magnezitgyár r.-t. Kassán megkezdte már működését. A társaság Kassa környékén több helyen — mint ismeretes magnesium bányászati jogot szerzett és Kassa város részéről a kért kedvezményeket megkapta. Azóta már teljes intenzivitással dolgozik a Rozália-hegy és Bankó között elterülő hegyen, hol már több tárnát is nyitott. A felépítendő gyártelep részére a hernádi vasuti hid és a javítóintézet közötti területen 6000 □-ölnyi területet vett, melyen még e nyár folyamán megkezdik a gyár építését.

BORSZÉKI

Borszéki. Az ásványvizek királya. Angolkór és vészegénység ellen páratlan gyógyszer. — Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vizek között. Megrendelhető: A „Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli R.-T.”-nál, Budapest. Telefon 162—84.
B. K. 332/44.)

✂ KÜLFÖLDI HIREK ✂

A Vacuum ellen. Az osztrák körök minden módot felhasználnak arra, hogy a Vacuumot üthessék. A bieltzi járásbíróóság tegnap tárgyalta a Vacuum Oil Company-nak az osztrák kormány ellen indított pörét, melyet a társaság a vontató pályák felmondása miatt indított. A bíróság elutasította pörével a Vacuumot, mert véleménye szerint nem az a szerződés van érvényben, melyre a Vacuum hivatkozott, hanem egy régebbi szerződés, amely a kormánynak lehetővé teszi, hogy a pályák használatát azonnal és indokolás nélkül felmondhassa.

Az Iron and Steel Institute Londonban a devonshirei herceg elnöklése alatt tartotta meg ez évi közgyűlését. A tagok száma a múlt év végén 2180 volt. Az arany Bessemer-érmét 1909-re Por-

tevi A. M. (Paris) nyerte el, 1910-re pedig Saniter E. H. Az egyesület elnöke Cavendish V. C. William, Devonshire kilencedik hercege, megnyitó beszédében az egyesület negyvenéves fejlődését vázolta. A fejlődés óriási méreteit bizonyítják a szén- és vastermelés növekedésének következő adatai:

Széntermelés:

	1899	1908	növek- %
	t o n n a		
Anglia	107.428.000	261.529.000	144
Németország	34.344.000	148.537.000	334
Egyesült-Allamok	34.304.000	415.843.000	1120
Franciaország	13.510.000	36.874.000	170
Belgium	12.944.000	23.678.000	85

Vasétermelés:

	1899	1908	növek- %
Anglia	11.509.000	15.031.000	30
Németország	4.084.000	25.225.000	500
Egyesült-Allamok	5.302.000	34.202.000	550
Franciaország	2.500.000	10.000.000	400

Nyersvastermelés:

	1899	1908	növek- %
Anglia	5.445.000	9.057.000	66
Németország	1.413.000	11.805.000	740
Egyesült-Allamok	1.711.000	15.936.000	830
Franciaország	1.380.000	3.412.000	147

Acétermelés:

	1899	1908	növek- %
Anglia	3.579.000	5.380.000	54
Németország	2.232.000	11.185.000	400
Egyesült-Allamok	4.277.000	14.120.000	232
Franciaország	683.000	2.713.000	285

A nagygyűlésen számos érdekes előadás hangzott el; így Selby D. (Bigge) az elektromos erő alkalmazásának a vas- és acélgártásban való nagy jelentőségét ismertette. Arnold J. O. dr. a vas- és acélfajták egységes nomenklaturájának szükséges voltát hangoztatta s a múlt évi kopenhágai anyagvizsgáló-kongresszus által elfogadott Le Chatelier-féle formula hibáira mutatott rá.

Németország nyersvastermelése 1909. június hóban. Németország nyersvastermelése június hóban valamivel kevesebb volt, mint az előző május hóban és az előző márciusban, de nagyobb, mint az előző többi hónapok bármelyikében.

Németország nyersvastermelése volt

Év	júniusban	januártól június végéig
	t o n n á k b a n	
1910	1,219.071	7,202.032
1909	1,067.421	6,252.489
1908	956.452	6,049.721
1907	1,044.336	6,355.953
1906	1,021.815	6,063.126
1905	918.174	5,098.500
1904	836.785	4,999.413

A termelés legnagyobb tételei a lefolyt félévben: öntődei nyersvas 1,394.242, Thomas-vas 4,582.149, acél- és tükörvas 643.359, Bessemer-vas 252.510, kavartvas 331.068 tonna.

Egy nagy petroleumtársaság eladása. A Steana Romana-t, Románia legnagyobb petroleumtársaságát a legközelebbi jövőben átveszi a királyi holland petroleumtársaság, amely mögött állítólag a Standard Oil Companie áll. A vételár körülbelül százmillió frank.

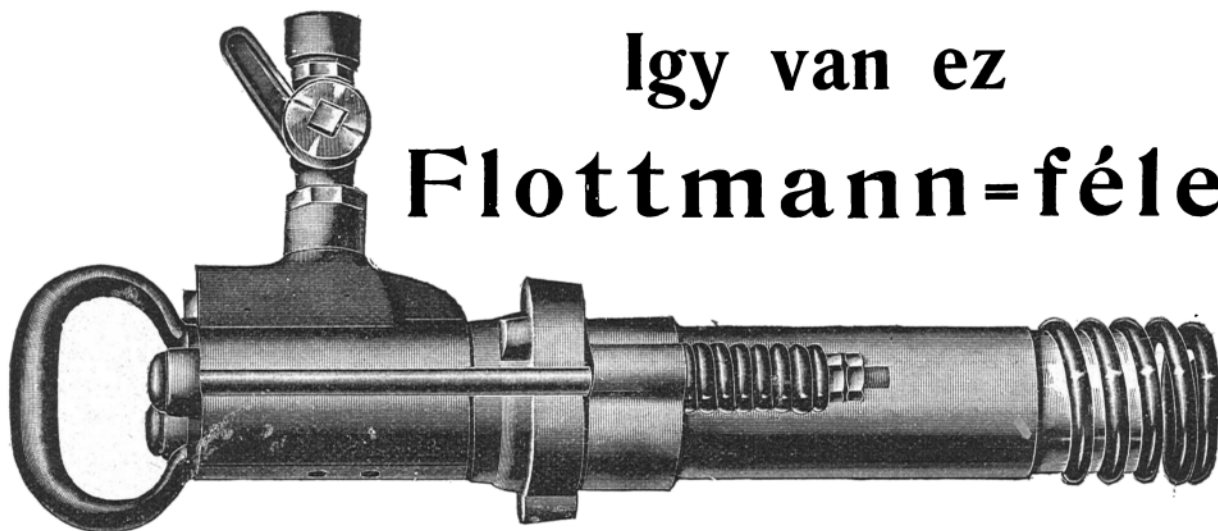
Spanyol bányamunkások sztrájkja. Bilbasban az ottani bányamunkások sztrájkba léptek. A sztrájkolók száma igen nagy. A sztrájkoló munkások a dolgozókat minden lehető módon terrorizálják és a munka abbanahagyására igyekeznek rávenni. E miatt a munkások között sok összeütkezés volt véres következményekkel. A rend helyreállítása végett katonaság és csendőrség rendeltetett ki. Ezek között is folyt már összeütkezés, szintén véres következményekkel.

✂ ÜZLET. SZÁLLÍTÁSOK. ✂

A szénpiacról. Már jó ideje, hogy a hazai szénpiacról semmi újat vagy jót nem tudunk mondani. Oka ennek a szénpiac azon helyzetében keresendő, hogy bár megvan az alap, a lehetőség arra nézve, hogy a magyar szénbányák is teljes erővel dolgozzanak ezt nem tehetik meg, mert számos az akadály arra nézve, hogy e törekvésük megakadályoztassék. Olyannyira igaz az, amit mondtunk, hogy most arról vagyunk kénytelenek számot adni, hogy Magyarország szénbányái csaknem kivétel nélkül restringáltak termelésüket azért, mert termelésüket nem bírják elhelyezni és végtére készlet teremtése nem cél. Már pedig ha soha, de most beszélhetünk arról, hogy ipari fellendülés van. A főváros és vidék tele van új és újabb téglagyárakkal és mindezek dacára nem vagyunk nem nagyobb, de helyi-vel-közzel kisebb a termelés és a forgalomba kerülő szénmennyiség pedig éppen hogy csak eléri a tavalyi eredményt. Hónapról-hónapra cikkezünk itt a magyar szénbányászat bajairól, osztrák támadásokról és arról, hogy mikor és mennyi szenet hoznak be az országba. Nem egyszer kiáltva mutatunk arra: mi barnaszén-termelő ország vagyunk és hogy szégyen az, hogy noha termelésünk az egész ország szükségletét meghaladhatná, mégis barnaszénbehozatalunk folyton folyvást növekszik. Am legujabban mi történt a magyar szén ellen. A német kokszzsindikátus gyűlésén elhatározták, hogy az üzemeket 15—17,5%-kal redukálják, októberben pedig emelik a kokszt 0,5—1,5 márkával. A fogyasztás minden téren csökken, de a vezetőség meglepéssel konstataulta, hogy a Magyarországra való export emelkedik. Ugyanezen a gyűlésen elhatározták, hogy a brikettművek 20%-os üzemszűkítést 25%-ra emelik. Tehát exportuk Magyarországra emelkedik és Magyarország jó piac a külföldi kokszt elhelyezésében. De más is történt. A kattovici barnaszénművek szintén meglepéssel konstatallják, hogy a magyar piacra egyre több barnaszén hozhatnak. Különösen Délmagyarországon és a Dunántul van jó piaca a kattovici szénnek. És hogy ezeket a piacokat megtarthassák, az árakat 30 fillérrel csökkentik. Ezek után persze nem csodálatos, ha mi másról nem adhatunk hírt, mint csak arról: a hazai szénpiac észrevehető szénfogyasztás dacára is termelését csökkenti, eladását pedig forszírozott mértékben kénytelen teljesíteni. A cséplési üzlet meglehetősen élénk, de a nagy készlet és különösen a külföldi szén óriási behozatala mellett nem fejlődött ki olyllyá, melyet a jó terméstől vártunk.

Jó jel az

ha egy gyártmány állandó támadásoknak van kitéve és mindezek dacára a gyártmány mindig nagyobb tért hódít.

Igy van ez
Flottmann=féle

furókalapáccsal.

A furókalapács ugy a jelenben, mint a multban felülmulhatatlan! — Üzemben sokkal olcsóbb mint más, módszerek.

Ideális kormányzás!

Kérje a legujabb modell költségmentes bemutatását. — Horribilis teljesítmény csekély levegő használattal.

H. Flottmann & Co.
HERNE.